

QAYBTA KOWAAD:
XEERARKA BAARLAMAANKA IYO XEER NIDAAMKA XAASHA

REPUBLIC OF **SOMALILAND**

THE PRESIDENT

JSL/M/XERM/249-1794/062013

DATE16/06/13

XEER MADAXWEYNE Lr:0312/062013

Dhaqan-galka Xeerka Istaatistikada (Statistics Law)
Xeer Lr. 60/2013

Madaxweynaha Jamhuuriyadda Somaliland

Markuu Arkay: Qodobka 90aad ee Dastuurka Jamhuuriyadda Somaliland;
Markuu Arkay: Qodobka 75aad ee Dastuurka Jamhuuriyadda Somaliland;
Markuu Arkay: Go'aanka Golaha Wakiilada JSL, Go'aan Lr. GW/G/KF-21/593/2013 ee ku taariikheysan 28/05/2013 ee ay ku ansixiyeen Xeerka Istaatistikada (Statistics Law) Xeer Lr. 60/2013;

Wuxuu Soo Saaray

Dhaqan-galka Xeerka Istaatistikada (Statistics Law) Xeer Lr. 60/2013 ee Jamhuuriyadda Somaliland.

Allaa Mahad Leh,

Axmed Maxamed Silanyo
Madaxweynaha Jamhuuriyadda Somaliland

Ref CW/9/KF-21/593/2013

Date: 28/05/2013

Ujeedo- Go'aanka Ansixinta Xeerka Istaatistikada (Statistics Law) Xeer Lr.60/2013

GOLAHA WAKIILADA JSL

Markuu Arkey: Qodobadda 53^{aad} iyo 11^{aad} ee Dastuurka Jamhuuriyada Soomaaliland.

Markuu Dersey: Ahmiyada ay leedahay in tirakoob sugan (statistics) lagu sameeyo dhamaanba adeegyadda muhiimka ah ee bulshada Jamhuuriyada Somaliland.

Markuu Ku Qancey: in baahi wayn loo qabo in lasameeyo xeer suga tirakoobka, isku dubaridda, kala-gura xogta tirakoobka cayiman ee dhamaanba adeegyadda muhiimka ah ee bulshada JSL.

Markuu Aqoonsadey: Danta iyo maslaxada qaranka Jamhuuriyada Soomaaliland aya u leedahay in la helo xeer ururiya dhamaanba daraasadaha Istaatistikadda cayiman ee Qaranka Jamhuuriyadda Somaliland.

Markuu arkay:- Go'aanka ansixinta Xeer Lr. 60/2013 ee Golaha Wakiiladu u gudbiyeen Golaha Guurtida ee ku taariikheysan 21/01/2013.

Markuu arkay:- Go'aanka ansixinta Xeer Lr. 60/2013 ee Golaha Guurtida SL kuna taariikheysan 03/30/2013

Markuu Tixgaliyay:- Nuxurka Wax ka-badalka iyo Kaabista Golaha Guurtidu ku soo sameeyeen kuna ansixiyeen Cod dhan (37 cod) todoba iyo sondon Cod oo gacan taaga Xeerka Istaatistikada ee Xeer Lr. 60/2013. Taariikhda ahayd 03/03/2013

Waxaana soo qoray: *[Signature]*

Markuu u Codeeyay:-

Golaha Wakiiladu Xeerka Istaatistikada JSL kaal-fadhigii 21^{aad} fadhigiisii 11^{aad} ee 12/05/2013 oo ay goob joog ahaayeen (46) Mudane oo ka mid ah mudanayaasha Golaha Wakiilada.

WUXUU

Cod aqlabiyadd ah oo sodon iyo sagaal (39 cod) mudane gacan tag ku Ansixiyay Xeerka Istaatistikada Xeer Lr. 60/2013, haika Cid Diideyna aanay jirin, lix (6) mudane ay ka aamuseen, Gudoomiyuhuna muu codayn sida caaddada ah.

ALLAA MAHAD LEH

C/rtsaaq Siciid Ayaanle
Guud ee Golaha Wakiilada JSL

[Signature]
Baashe Maxamed Faarax Xagayaha
Guud ee Golaha Wakiilada JSL

GOLAHA WAKIILADA:

Markuu Arkey: Qodobadda ~~5aad~~ iyo qodobka 11aad ee Dastuurka Jamhuuriyada Soomaaliland

Markuu Arkey: Xeerka Istaatistikadda ee ay soo gudbiyeen Golaha Wasiirada JSL

Markuu Dersey: Ahmiyada ay leedahay in tirakoob sugan (statistics) lagu sameeyo dhamaanba adeegyadda muhiimka ah ee bulshada.

Markuu Tixgaliyey: Talooyinka daneeyayaasha uu khuseeyo xeerkani.

Markuu Ku Qancey: in loo baahan yahay xeer suga tirakooba, isku dubaridda, kala garu dhamaanba xogta tirakoobka cayiman ee dhamaanba adeegyadda muhiimka ah ee bulshada Jsl.

Markuu Aqoonsade: Danta iyo maslaxada qaranka Jamhuuriyada Soomaaliland in ay lagama maarmaan tahey in la helo xeer ururiya dhamaanba daraasadaha Istaatistikadda Qaranka Jamhuuriyadda Somalialnd.

Markuu arkay: Go'aanka ansixinta Xeer Lr. 60/2013 ee Golaha Guurtida

SL kuna taariikheysan
03/03/2013

Markuu Tixgaliyay: - Nuxurka Wax ka badalka iyo Kaabista Golaha Guurtida ku soo sameeyeen kuna ansixiyeen Cod dhan (37 cod) todoba iyo sondon Cod oo gacan taaga Xeerka istaatistikada ee Xeer Lr. 60/2013. Taariikhduna ahayd 03/03/2013

Waxa Uu Soo Saarey:

Xeerka Istaatistikadda (Statistics Law)

Xeer Lr: 60/ 2013

CUTUBKA 1^{AAD}

HORDHAC

Qodobka 1^{aad}

Magaca Xeerka

Xeerkan waxaa lagu magacaabayaa '**Xeerka Istaatistikada' Jamhuuriyadda Somaliland (The Statistics Law of the Republic of Somaliland).**

Qodobka 2^{aad}

Erey-Bixin

Haddii aan nuxurka xeerkan si kale loogu xusin, ereyadan waxaa loo fasirayaa sidan:

"WAAX (Department)": waxaa loola jeedaa Waaxda Istaatistikada ee Wasaaradda Qorshaynta iyo horumarka Qaranka;

"ISTAATISTIKADA CAYIMAN (Designated Statistics)": waxaa loola jeedaaliistada Istaatistikada ku cad lifaaqa (B) ee la socda Xeerkan;

"QOF (Person)": waxaa loola jeedaa shakhsiyadda qaanuuniga ah wuxu noqon karaa qofka Bani Adamka ah, shirkad, wasaarad, iskaashato, urur samafal, ama haykal kasta oo leh jiritaan, astaan iyo shakhsiyad qofnimo

qaanuuneed oo Xeerarka dalku aqoonsan yahay,

"XEER NIDAAMIYE (Regulation)": waxaa loola jeedaa waa xeer nidaamiyaha lagu soo saari doono si waafaqsan Xeerkan;

"WASIIR (Minister)": waxaa loola jeedaa Wasiirka Wasaaradda Qorshaynta iyo Harumarka Qaranka;

AGAASIME (Director): waxaa loola jeedaa Agaasimaha Waaxda Istaatistikada ee Wasaarada Qorshaynta iyo Horumarka Qaranka.

GUDDIDA: Waxaa loola Jeeda Guddida La-talinta Statistikada

Qodobka 3^{aad}

Dabaqaadda

Xeerkan waxa lagu dabaqayaa Istaatistikada Cayiman oo keliya, Lagu dabaqi maayo Istaatistikada la xidhiidha Difaaca iyo arimaha nabad Sugidda.

CUTUBKA 2^{AAD}

WAAXDA ISTAATISTIKADA

Qodobka 4^{aad}

Qaab-dhismeedka

1. Waaxda Istaatistikada ee ka tirsan Wasaaradda Qorshaynta iyo Horumarka Qaranka ayaa wixii iminka ka dambeeya loo aqoonsan doonaa Waaxda Istaatistikada;

2. Waaxdan waxaa madax ka noqonaaya Agaasime, kaasoo leh sifooyinka ku qeexan Xeerka Shaqaalaha Dawladda, isla markaana u leh khibrad hawlaha Istaatistikada.

Qodobka 5aad

Hawlaha Shaqo ee Waaxda

1. Iyadoo la tixraacayo Istaatistikada la cayimay, ayey Waaxdu:
 - a. Ururinaysaa, isku dubaridaysaa, kalaguraysaa, bandhigaysaa, faafinaysaa ama daabacaysaa macluumaadka Istaatistikada;
 - b. Abaabulaysaa, samaynaysaa Tirakoob iyo Sahamo kale keligeed ama iyada oo kaashanaysa wasaaradaha, maamulada gobolada iyo degmooyinka, iyo hay'adaha madaxa banaan;
 - c. Samaynaysaa baadhitaan Istaatistika ah;
 - d. Samaynaysaa erey-qeexid (definitions), hab kalagurid ama kala-saarid (classification) iyo hab raac (procedure) ay raacaan wasaaradaha, dawladda hoose, hay'adaha madaxa banaan iyo

ciddii kale ee ku hawlan ururinta iyo kala gurka Istaatistikada.

Kh. Kormeereysaa isla markaana ay isku duwaysaa hawlaha Istaatistikada ee ay sameeyaan dhamaan Wasaaradaha, maamulada dawladda hoose iyo hay'adaha madaxa banaan;

d. Diyaarinaysaa dibna u eegeysaa qaababka Istaatistikada, qoraalada Su'aalo-sideyaasha iyo qoraalada (Documents) kasta oo laga leeyahay ujeedooyin Istaatistiko ah;

r. Horumarinaysaa isla markaana taageeraysaa hawlaha Istaatistikada ee ay wadaan hay'adaha aan Dawliga ahayni si waafaqsan Shuruudaha ku xusan Xeerkan iyo xeer nidaamiyeyaasha kale.

Qodobka 6aad

Awoodda iyo Waajibaadka Agaasimaha

1. Agaasimuhu wuxu kormeerayaa, isla markaana masuul ka yahay dhamaan hawlaha waaxda.
2. Agaasimuhu wuxuu kaloo yeeli karaa:
 - a) In uu u igmado ama u xilsaarto hawlqabad ku saabsan Istaatistikada cayiman saraakiil kale oo ka tirsan Waaxda;
 - b) In uu u gudbiyo Wasiirka soo jeedimo talo-bixineed oo ku saabsan magacaabis gudiyo la taliyaal iyo kuwo farsamo oo kala taliya

Wasiirka caqabadaha guud iyo kuwa gaarka
ahba ee la xidhiidha mawduuca istaatiistikada;

j) Inuu awood u siiyo Sarkaal kasta oo ka tirsan
Waaxda inuu galo saacadaha u dhaxeeya
Cadceed soo baxa iyo Cadceed dhaca goob
kasta ama Gaadiid kasta isagoo fulinaaya
ujeedooyinka la xidhiidha ururinta xogta
Istaatiistikada.

3. Waxaase Shardi ah haddii goobtu ay tahay guri
la degenyahay isla markaana ay jirto diidmo
gelitaan waa in sideed iyo afartan saacadood oo
ogeynsiin ah la siiyo.
4. Isla markaa, haddii goobtu tahay guri ay degen
yihiin dumar, waa in la siiyo fursad kasta oo ay
meel isku qariyaan ama jidhkooda ku asturaan.

CUTUBKA 3^{AAD}

SIRTA

Qodobka 7^{aad}

Qarsoodiga Xogta

Dhamaan xogaha lagu helo iyada oo la raacaayo
qodobada Xeerkan ama xeer-nidaamiyeyaasha la
xidhiidha waa in loo tixgeliyaa sir qaran, waana
inaan loo bandhigin cid kasta oo aan fasax u
haysan, marka laga reebo arimaha waafaqsan
ujeedooyinka Xeerkan ama amar maxkamadeed.

CUTUBKA 4^{AAD}

QODOBADA CIQAABTA

Qodobka 8^{aad}

Xog-bixinta aan banaanayn

1. Qof kasta oo:

- b) Shaqaale ka ah Waaxda oo qof siiya xog qof kale
ku saaban oo uu ku helay isaga oo gudanaaya
shaqadiisa fasax sharciyana u haysan bixinteeda;
ama
- t) Haysta xog uu ogyahay in ay ku baxday sifo aan
sharci ahayn qof kalena u sii gudbiyaa wuxuu
mutaysanayaa dambi ciqaabeed, ciqaabtuna
waxaynoqonaysaa ganaax dhan **Sl.sh 500,000**
illaa Sl.sh 1,000,000 (Shan boqol oo kun ilaa
Hal Milyan oo Shiling JSL) ama xadhig aan ka
badnayn lix bilood ama labaddaba.

Qodobka 9^{aad}

Dembiyo kale

1. Qof kasta oo:

- b) Diida inuu bixiyo jawaab ama si ula kac ah
jawaab been ah ka bixiya su'aal la weydiiyo si loo
helo xog loo baahan yahay iyadoo la dhaqan
gelinaaayo Xeerkan
- t) Si ula kac ah uga sameeya qoraal been ah xog
looga baahan yahay sifo la xidhiidha Xeerkan
ama xeer nidaamyadiisa;

j) Diida ama isaga oo aan haysan cudur daar sharci ah ka hawl yaraysta ama u dhacma si ku lid ah Xeerkan ama Xeer-nidaamyada, wuxuu galayaa fal dembiyeed uu ku maayanaayo ganaax aan ka badnayn **Sh.300,000** ama xadhig aan ka badnayn sadex bilood ama labadaba.

2. Qofna laguma soo Oogi karo dembi ciqaabeed iyadoo loo cuskanaayo Xeerkan haddii aanay cabasho qoraal ihi ka soo bixin agaasimaha ama sarkaal kale oo loo awood siiyey.

Qodobka 10aad

Guddida La-talinta Istaatistikada

1. Waxaa la samaynayaa Guddida La Talinta Istaatistikadda oo uu gudoomiye u yahay agaasimaha guud kana kooban xubnaha soo socda:

b) Agaasimaha Guud ee Wasaaradda Qorshaynta iyo Horumarka Qaranka

t) Guddoomiyaha Banka Dhexe;

j) Agaasimaha Guud ee Wasaaradda Maaliyadda;

x) Agaasimaha Guud ee Wasaaradda Warfaafinta;

kh) Agaasimaha Waaxda Qorshaynta ee Wasaaradda Shaqada iyo Arrimaha Bulshada;

d) Agaasimaha Waaxda Qorshaynta ee Wasaaradda Waxbarashada iyo tacliint sare;

r) Agaasimaha Waaxda Qorshaynta ee Wasaaradda Beeraha;

s) Agaasimaha Waaxda Qorshaynta ee Wasaaradda Kaluumaysiga iyo Khayraadka Badda;

sh) Agaasimaha Waaxda Qorshaynta ee Wasaaradda Ganacsigaiyo Dalxiiska;

dh) Agaasimaha Guud ee Hay'adda Shaqaalaha Dawladda;

c) Wakiil ka socda Jaamacadaha Dalka;

g) Agaasimaha Waaxda Istaatistikada ee Wasaaradda Qorshaynta iyo Horumarka Qaranka;

f) Wakiil ka socda Ururada Bulshada Rayidka ah.

Qodobka 11aad

Awoodaha Guddida

Awoodaha Guddidu waa inay:

1. Dib u eegis ku samayso Xeerarka ay diyaariso Wasaaradu ee waafaqsan xeerkan ee u baahan ansixinta golaha wasiirada iyo baarlamanka.

2. Isku-dubarido deddaaladda loogu jiro ururinta iyo kala-gurka macluumaadka la xidhiidha istaatistikada.

3. Si gaar ah u gudato arrimaha soo socda:

b) Ansixinta qorsheyaasha istaatistikada ee fog ee la xidhiidha arimaha dhaqaalaha iyo bulshada, qorsheyaasha sanadlaha ah ee ay diyaariyaan Wasaaradaha iyo xubnaha kale ee Dawladdu;

t) Xidhiidhinta hawlaha istaatistikada ee ka socda Jamhuuriyadda Somaliland (JSO)

j) Go'aaminta kala mudnaanta istaatistikada, sahaminta iyo tirakoorka dadka iyadoo la tixgelinaayo baahiyaha kala duwan iyo qorsheyaasha qofeed ee Dawladda;

x) Isku jaangoynta aragtida iyo ereyada istaatistikada ee laga isticmaalo dalka Jamhuuriyadda Somaliland, iyo kormeerka dhaqangelinta soo jeedimaha caalamka ee la xidhiidha arimahaas.

Kh) Qeexidda habraaca hawlgaladda istaatistikada iyo habka farsamo ee loo diyaariyo loona daabaco natiijooyinka istaatistikada si kor loogu qaado tayada iyo dhakhso soo saarida istaatistikada rasmiga ah.

d) Dib u eegista kharashyada ku baxa hawlgalada istaatistikada ee ay xubnaha dawladdu sameeyaan iyo talo u soo jeedinta cidda ay khusayso

r) Dhiirigelinta cilmi baadhista iyo daraasadaha istaatistikada ee ku saabsan aagaga iyo heerarka kala duwan; Ka hawlgalka kor u qaadista, wacyigelinta istaatistikada si loo xaqiijiyo diyaarinta dad innagu filan oo aqoon u leh istaatistikada

s) Ansixinta daabacaada natiijooyinka rasmiga ah ee istaatistikada ee ku soo baxa qoraalada

xilayaysan ama khaaska ah, marka laga reebo natiijooyinka ay guddidu u aragto ay yihiin sir.

4. Guddidu waxay talo ka raadin kartaa khibaro kala duwan taas ku xidhan hadba baahidooda iyo marba arinka ay gacanta ku hayaan.

CUTUBKA 5^{AAD}

QODOBADA UGU DAMBEEYA

Qodobka 12^{aad}

Awoodda wax-ka-bedelka liistada staatistikada cayiman

Wasiirku wuxuu digreeto uu ku daabaco Faafinta Rasmiga ah ee dawladda ka soo saari karaa wax ka bedelka Liistada cayiman (*Schedule*) ee Xeerkan ku lifaaqan si waafaqsan qodobka 3aad ee Xeerkan.

Qodobka 13^{aad}

Xeer-nidaamiye

Wasiirku wuxuu digreeto uu ku daabaco Faafinta Rasmiga ah ee dawladda ka soo saari karaa Xeer-Nidaamyo lagu dhaqangelinaayo Xeerkan.

Qodobka 14^{aad}

Tirtirid

Waxaa la tirtiray dhammaan Xeer kasta iyo qodob ama qodobo kasta oo ka soo horjeeda ama aan la socon Karin Xeerkan.

Qodobka 15aad

Dhaqan-Galka

Xeerkani wuxuu dhaqan gelayaa marka ayolayaasda
sharci-dejintu ansixiyaan madaxweynaha
Saxeexo laguna soo saaro faafinta rasmiga ah.

Shaxda Lifaaq 'B' (Schedule A)

Istatistikada Cayiman

1. Tirada dadka iyo guryaha (*population and Housing*)
2. Dhoofta – gelidiyo bixid (*Immigration and Emigration*).
3. Dhalashada, dhimashada, guurka iyo furniinka (*birth, death, marriages and Divorces*).
4. Cudurada faafa, tamar darrada iyo arimaha kale ee la xidhiidha caafimaadka, (*epidemiology, morbidity and related health statistics*)
5. Muruqmaalka, shaqaynta, shaqola'aanta, iyo arimaha kale ee xidhiidha shaqada (*manpower, employment, unemployment and other matters about labour*)
6. Xoolaha (*Livestock*).
7. Beeraha, oo ay ku jiraan kuwa khudrada, dhirta, caanaha iyo kalumaysigu (*agriculture, including horticulture, forestry, dairy and fishing*)
8. Waraabka, iyo soo saarka biyaha (*irrigation and Water Supply*).
9. Lahaanshaha dhulka iyo isticmaalkiisa (*land tenure and utilization*)
10. Macdan soo saarista, dhagax qodida (*mining and quarrying*).
11. Xogta saadaasha hawada (*Meteorological data*).
12. Wershadaha (*Manufacturing*).
13. Farshaxanka, iyo wax soo saarka farsamyaaanada reer miyiga (*handicraft and rural industries*)
14. Dhismeyasha iyo wixii la xidhiidha (*construction and allied activities*).
15. Shidaalka iyo korontada (*fuel and power*).
16. Gaadiidka (dhulka, badda iyo hawada) iyo isgaadhsiinta ((*Transport-land, air and sea, and communication*))
17. Ganacsiga gudaha iyo ka dibadaba (*internal and external trade*).
18. Waxbarashada (*Education*).
19. Cisbitaaladda, kilinkyada, farmasiyada iyo cusbitaaladda dhimirka (*hospitals, dispensaries, clinics and mental institutions*).

20. Adeegyada bulshada, ganacsiga, madadaalada, ciyaaraha iyo adeegyada gaarka ah (community, business, recreational, and Personal Services).
21. Mushaharooyinka billaha, mushaharka yoomiyaha ah, gunada, fiiga, iyo lacag biximaha kale ee lagu helo hawlqabad adeegyo (salaries, wages, bonuses, fees, and other payments for services rendered).
22. Dakhliga, Lacagaha la xoogsado, faaiidada iyo dulsaarka (income, earnings, profits and interests).
23. Wax soo saarka, keydka, iibka, qaybinta iyo faah faahin ku saabsan adeegyada (output, stocks, sales and deliveries and details relating to services rendered).
24. Qaab dhismeedka maal gashiga (Capital Formations).
25. Baananka, caymiska iyo maaliyada (dawladda iyo gaar) (Banking, insurance, finance (public and private)).
26. Ascaarta, kirooyinka iyo qiimaha nolosha (price, rents and cost of living).
27. Kharashka ku baxa qofka iyo daboolka baahiyaha nololeed (Personal expenditure and consumption).
28. Caddaaladda, dembiyada, iyo jeelasha (justice, crimes, and prisons).

C/risaac Siciid Ayaanle

Xoghaya Guud ee Golaha Wakiilada

Maxamed Maxamed Farax

Gudoomiyaha Goleysiga Gadooniyaha ee Xisbiga Kuliyada

Goleysiga Wakiilada JSL

QAYBTA LABAAD:

XEER NIDAAMIYAYAASHA IYO DIKREETOYINKA MADAXWEYNAHA:

REPUBLIC OF

SOMALILAND

THE PRESIDENT

JSL/M/XERM/249-1765/062013

02/06/13

XEER MADAXWEYNE Lr:0309/062013

Cafis Madaxweyne

Madaxweynaha Jamhuuriyadda Somaliland

Markuu Arkay:	Qodobka 90aad, Xubintiisa 5aad ee Dastuurka Jamhuuriyadda Somaliland;
Markuu Arkay:	Qodobka 149aad ee Xeerka Cigaabta Guud;
Markuu Dersay:	Soo jeedintii Wasiirka Wasaaradda Cadaaladda iyo Arrimaha Garsoorka;
Markuu La Tashaday:	Xeer Ilaaliyaha Guud ee Qaranka.
Markuu Tixgeliyey:	Munaasibadda Sannad guuradda 22aad ee 18-ka May, oo ay habboon tahay in cafis loo fidiyo Maxaabiista denhivada